

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

Η βιοποικιλότητα εκφράζει την ποικιλία των μορφών ζωής σε όλα τα επίπεδα οργάνωσής της και διακρίνεται σε τέσσερα επίπεδα άμεσα αλληλοεπηρεαζόμενα και αλληλοεξαρτώμενα: τη γενετική βιοποικιλότητα, τη βιοποικιλότητα ειδών χλωρίδας και πανίδας, τη βιοποικιλότητα οικοσυστημάτων και την ποικιλότητα τοπίων.

Γενετική βιοποικιλότητα

Η γενετική βιοποικιλότητα εκφράζει το εύρος των κληρονομικών καταβολών ενός είδους και εκδηλώνεται με την πολυμορφία των ατόμων του είδους. Όσο μεγαλύτερο είναι το εύρος αυτό τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα αντοχής και επιβίωσης του συγκεκριμένου είδους απέναντι σε εξωτερικές πιέσεις. Τα φυσικά είδη έχουν πολύ μεγαλύτερο εύρος κληρονομικών καταβολών και συνεπώς μεγαλύτερη ικανότητα επιβίωσης από ότι τα τεχνητά ή βελτιωμένα είδη ή οι κλώνοι. Η διατήρηση της γενετικής βιοποικιλότητας, εκτός της οικολογικής της σημασίας, παρουσιάζει μεγάλο οικονομικό ενδιαφέρον, γιατί ορισμένες κληρονομικές ιδιότητες των επιμέρους ατόμων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση του είδους για καθαρά οικονομικούς, αισθητικούς ή άλλους σκοπούς.

Βιοποικιλότητα ειδών χλωρίδας και πανίδας

Η βιοποικιλότητα των ειδών είναι το πιο γνωστό επίπεδο βιοποικιλότητας και αναφέρεται στον αριθμό των ειδών φυτών και ζώων, τα οποία συναντώνται σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή σε ένα συγκεκριμένο οικοσύστημα. Η σημασία της βιοποικιλότητας των ειδών φυτών και ζώων μιας περιοχής, είναι προφανής για την οικολογική σταθερότητα, την ισορροπία και τη λειτουργία των αναδραστικών μηχανισμών ενός οικοσυστήματος. Όσο περισσότερα είδη μετέχουν στη σύνθεση ενός οικοσυστήματος τόσο πυκνότερο δίκτυο τροφικών αλυσίδων και βιοσυστημάτων δημιουργείται, τόσο πιο απρόσκοπτα γίνονται οι ροές βιομάζας και ενέργειας καθώς και η ανακύκλωση των θρεπτικών στοιχείων και τόσο καλύτερα και αποτελεσματικά λειτουργούν οι μηχανισμοί ανάδρασης, με συνέπεια να εξασφαλίζεται η μεγαλύτερη δυνατή σταθερότητα και ισορροπία του οικοσυστήματος. Εκτός αυτών, πάρα πολλά είδη στη φυλογενετική τους εξέλιξη έχουν συνδεθεί στενά μεταξύ τους και συχνά η ύπαρξη του ενός εξαρτάται από τη διατήρηση του άλλου. Γι' αυτό η εξαφάνιση ενός είδους μπορεί να έχει συνέπειες που δεν μπορούμε να προβλέψουμε.

Βιοποικιλότητα οικοσυστημάτων

Η βιοποικιλότητα των οικοσυστημάτων ή φυτοκοινωνιών εκφράζεται με το πλήθος των συνδυασμών ειδών φυτών και ζώων που συναντώνται σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Ο αριθμός των οικοσυστημάτων και ο τρόπος κατανομής τους στον χώρο, δηλαδή το μωσαϊκό των τύπων της βλάστησης σε συνδυασμό με το τοπογραφικό ανάγλυφο, χαρακτηρίζει και δίνει τη σφραγίδα του τοπίου της περιοχής. Η προστασία των οικοσυστημάτων εξασφαλίζει όχι μόνο την προστασία των ειδών που τα συνθέτουν αλλά και τη διατήρηση της φυσιογνωμίας των τοπίων, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

Στη χώρα μας λόγω του πολυποίκιλου ανάγλυφου του εδάφους, των πολλών κλιματικών τύπων και της βιοποικιλότητας της χλωρίδας και της πανίδας δημιουργείται ένας μεγάλος αριθμός συνδυασμών φυτών και ζώων με συνέπεια να εμφανίζεται μια ιδιαίτερα μεγάλη βιοποικιλότητα τύπων βλάστησης και οικοσυστημάτων.

Ποικιλότητα τοπίων

Εκφράζεται με τον αριθμό (το πλήθος) των τύπων τοπίων που εμφανίζεται σε μία περιοχή ή σε μία χώρα. Ως τοπίο θεωρείται το οπτικό αποτέλεσμα του συνδυασμού του ανάγλυφου του εδάφους και του μωσαϊκού των τύπων βλάστησης και χρήσεων γης. Συνεπώς, στη σύνθεση ενός τοπίου δεν μετέχουν μόνο οι φυσικοί τύποι βλάστησης αλλά και τεχνητά οικοσυστήματα, όπως είναι οι γεωργικές καλλιέργειες και οι τύποι των οικισμών. Ο αριθμός των τύπων οικοσυστημάτων (φυσικών ή τεχνητών), η κατανομή τους στον χώρο και η αναλογία συμμετοχής τους, σε συνδυασμό με το ανάγλυφο του εδάφους, προσδίδουν τον χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία ενός τοπίου. Η προστασία και διατήρηση της φυσιογνωμίας ενός τοπίου δεν συμβάλλει μόνο στην προστασία και διατήρηση των οικοσυστημάτων που τα συνθέτουν αλλά και στη διατήρηση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς, της οποίας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος.

Μετά τη Σύμβαση του Ρίο (1992), όλα τα κράτη που την υπογράφουν, μεταξύ των οποίων και η χώρα μας, ανέλαβαν την υποχρέωση προστασίας της βιοποικιλότητας στην επικράτειά τους.

Η προστασία της βιοποικιλότητας δεν επιβάλλεται για λόγους καθαρά ρομαντικούς ή ιδεολογικούς, αλλά από την ανάγκη ορθολογικής και αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων και συνεπώς για την επιβίωση του ίδιου του ανθρώπινου γένους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ

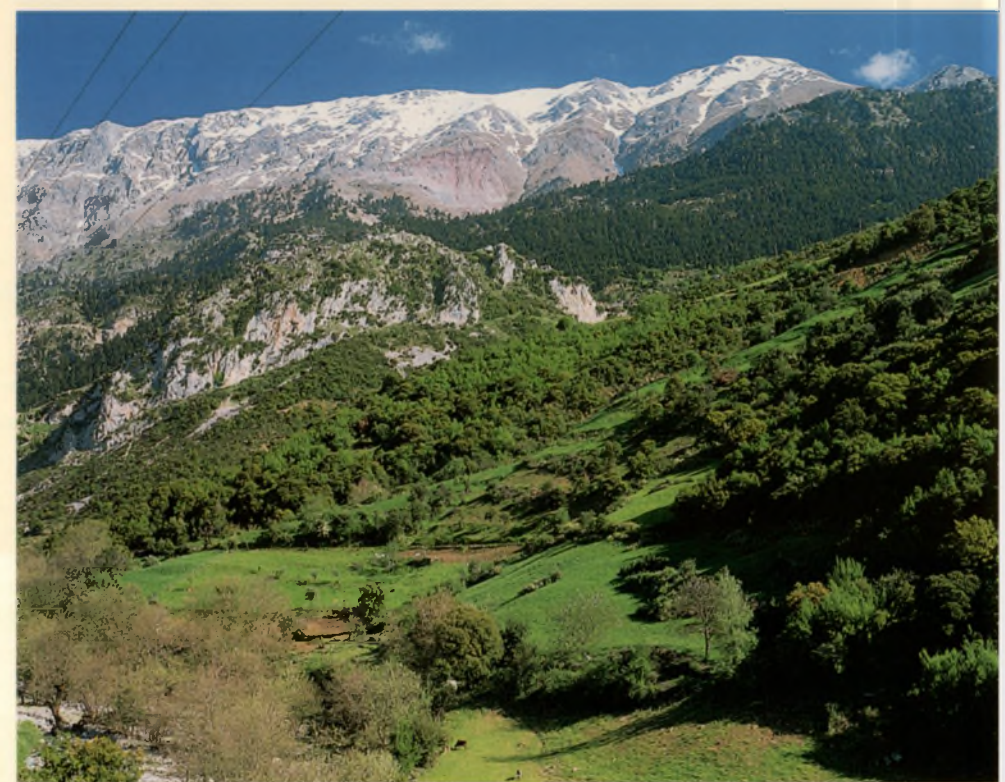
Φωτ. αρχείο EKBY / Θ. Ιακωβίδης

Φωτ. αρχείο EKBY / Θ. Ιακωβίδης

Παράκτια ζώνη του Σπυριδικού Κόλπου. Φωτ. αρχείο EKBY / Σ. Μηλιτώνης

Όρος Ερύμανθος. Φωτ. αρχείο EKBY / Έγγραφο

